

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

[Redacted address]

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

[Redacted name]
Senior juridisch adviseur

T 070 370 75 75
F 070 370 75 16

Ons kenmerk
2542383

Datum 22 maart 2019
Onderwerp Besluit op bezwaar

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte [Redacted name],

Bij brief van 26 november 2018 heeft u een bezwaarschrift ingediend tegen mijn besluit van 1 november 2018 met kenmerk 2396310 (hierna: mijn primaire besluit).

Met deze brief wordt op uw bezwaarschrift beslist.

Besluit

Ik verklaar uw bezwaar deels gegrond en deels ongegrond met een aanvulling en verbetering van de motivering. Voor deze motivering verwijs ik u naar de paragraaf 'Beoordeling van het bezwaar'.

Verloop van de procedure

In uw brief van 5 september 2018, ontvangen op 7 september 2018, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om informatie over het gesprek dat plaatsgevonden heeft op 31 mei 2018 op het ministerie van Justitie en Veiligheid met marktpartijen over een bewaarplicht voor gegevens met betrekking tot telecommunicatie.

Op 26 september 2018 heeft u over dit verzoek contact gehad met [Redacted name]. In dit gesprek is afgesproken dat de concept wettekst van de wijziging van de Telecommunicatiewet en het Wetboek van Strafvordering valt onder de reikwijdte van uw verzoek. Verder is afgesproken dat de beslistermijn werd verdaagd naar 2 november 2018.

Bij besluit van 1 november 2018 met kenmerk 2396310, is uw verzoek deels ingewilligd. Tegen dat besluit heeft u bij brief van 26 november 2018 bezwaar gemaakt. Bij brief van 30 november 2018 is de ontvangst van uw bezwaarschrift bevestigd.

U heeft bij schrijven van 12 december 2018 te kennen gegeven af te zien van het recht te worden gehoord, aangezien u daarin geen toegevoegde waarde zag. Op 14 december 2018 is de inhoud van deze brief bevestigd.

Op 7 februari 2019 is telefonisch met u afgestemd dat u uiterlijk 15 maart 2019 een beslissing op bezwaar zult ontvangen. Op diezelfde dag is deze afspraak schriftelijk bevestigd. Excuses voor de verdere vertraging en dank u voor het door u getoonde geduld gedurende de behandeling van uw verzoek.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Hierbij ontvangt u het besluit.

Datum
22 maart 2019

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Uw bezwaarschrift is ingediend binnen zes weken na bekendmaking van het besluit. Het voldoet ook aan de overige door de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) gestelde eisen zodat het bezwaarschrift ontvankelijk is.

Ons kenmerk
2542383

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

Beoordeling van het bezwaar

Gronden van uw bezwaar

U voert in uw bezwaarschrift van 26 november 2018 de volgende gronden aan.

1. U bent het er niet mee eens dat op de eerste pagina van document 3 een zinssnede gelakt is op grond van artikel 11, lid 1 van de Wob. In de eerste plaats ziet u niet in hoe dit document voor intern beraad bedoeld kan zijn nu dit een notitie betreft voor een gesprek met externe belanghebbenden, zoals de aanbieders van telecommunicatiediensten. Voor zover dit document wel bedoeld is voor intern beraad ziet u niet in dat dit gaat om een persoonlijke beleidsopvatting dan wel om een persoonlijke beleidsopvatting die niet, met instemming van de ambtenaar en anoniem, openbaar gemaakt kan worden. Tot slot maakt u uit de context van deze paragraaf op wat de inhoud van de gelakte passage is en ziet u gelet daarop niet in waarom deze passage geweigerd is.
2. Tevens bent u van mening dat een fragment op de tweede pagina van document 3 ten onrechte is geweigerd met een beroep op het opsporingsbelang, zoals bepaald in artikel 10, lid 2 aanhef en onder c van de Wob. Uit de context van de paragraaf in combinatie met openbare informatie maakt u op dat de geweigerde tekst iets zegt over het maximaal aantal gebruikers dat "per IP-adres" door de aanbieder opgeleverd kan of moet worden. U ziet niet in hoe zulke informatie het opsporingsbelang kan schaden. Mocht het opsporingsbelang wel geschaad worden ziet u niet in dat dat belang zwaarder moet wegen dan het belang van de openbaarheid.
3. Ten aanzien van de tweede gelakte zinssnede op de tweede pagina van document 3 merkt u na een analyse van de potentiële inhoud op dat u niet inziet hoe deze zinssnede een persoonlijke beleidsopvatting kan bevatten.
4. Tot slot komt u in bezwaar met een gelijklopende motivering als gegeven onder uw eerste punt op tegen het feit dat op de tweede pagina van document 2 een tweetal zinssneden zijn gelakt op grond van artikel 11, lid 1 van de Wob.

Overwegingen ten aanzien van de gronden van bezwaar

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Ad 1).

In het kader van de herbeoordeling heb ik geconstateerd dat de geweigerde passage op de eerste pagina van document 3 alsnog openbaar kan worden gemaakt, omdat de uitzonderingsgronden en beperkingen van de Wob zich daar niet tegen verzetten. Daarbij is wel van belang om expliciet te vermelden dat het door de beleidsmedewerker opgetekende aantal maanden in deze bespreeknotitie niets meer behelst dan een persoonlijke keuze van de beleidsmedewerker voor een verkenning tijdens het gesprek van 31 mei 2018 over de consequenties die een dergelijke termijn heeft voor de bedrijfsvoering van aanbieders. Op dit moment is nog geenszins duidelijk welke bewaartermijn voor gebruikersgegevens daadwerkelijk in de aangepaste Telecommunicatiewet zal worden opgenomen.

Datum
22 maart 2019

Ons kenmerk
2542383

Ad 2).

Op grond van artikel 10, lid 2, aanhef en onder c van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van opsporing en vervolging van strafbare feiten. U stelt dat de zinssnede op de tweede pagina van document 3 ten onrechte is geweigerd met een beroep op het opsporingsbelang. Daar kan ik u niet in volgen. Uit de context van de paragraaf in combinatie met openbare informatie maakt u ten onrechte op dat de geweigerde tekst iets zegt over het maximaal aantal gebruikers dat "per IP-adres " door de aanbieder opgeleverd kan of moet worden. Zoals in het bestreden besluit reeds is opgemerkt, geeft de gelakte passage niet zozeer inzicht in een wettelijk maximum, maar juist inzicht in de mogelijkheden van opsporing en strafvordering van de vorderende instantie. In de gelakte zinssnede is het aantal gebruikers per IP-adres opgenomen waar de opsporingsdiensten bevoegdheden op toe kunnen passen. Het genoemde aantal zegt met andere woorden iets over de operationele mogelijkheden die opsporingsinstanties binnen de kaders van strafvordering hebben. Nu in het geheel niet valt uit te sluiten dat kwaadwillenden baat hebben bij het prijsgeven van deze informatie, waardoor het proces van de opsporing van misdrijven via gebruikersgegevens in het algemeen gefrustreerd wordt, zal ik de desbetreffende passage niet openbaar maken.

Ad 3.)

Bij de herbeoordeling heb ik geconstateerd dat de tweede gelakte zinssnede op de tweede pagina van document 3 geweigerd is op grond van artikel 11, lid 1 van de Wob, terwijl deze passage met een verwijzing naar artikel 10, lid 2 aanhef en onder c geweigerd had moeten worden. In bezwaar heeft u terecht opgemerkt dat hier een specifiek land is gelakt en dat deze passage niet als een persoonlijke beleidsopvatting valt aan te merken. In het verlengde van hetgeen ik naar voren heb gebracht onder ad 2 kan ik echter met oog op het opsporingsbelang niet prijsgeven welk land het hier betreft. Het aantal gebruikers per IP-adres van dit land is namelijk openbare informatie. Als ik openbaar maak bij welke situatie Nederland wil aansluiten, is vrij eenvoudig te achterhalen wat het onder ad 2 genoemde aantal gebruikers per IP-adres is waar de Nederlandse opsporingsdiensten bevoegdheden op kunnen toepassen. Zoals eerder aangegeven staat het opsporingsbelang hieraan in de weg. Ik handhaaf dan ook het besluit om deze zinssnede niet openbaar te maken met de hierboven gegeven verbetering van de motivering.

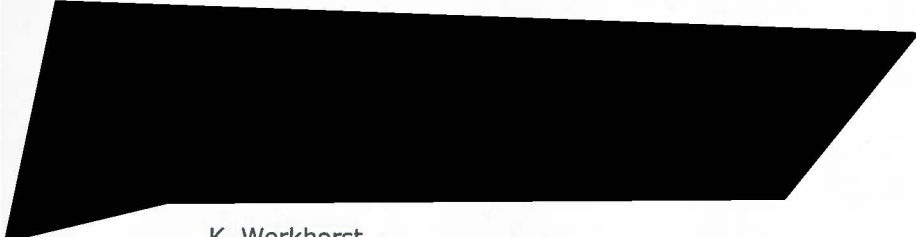
Ad. 4).

De geweigerde informatie op de tweede pagina van document 2 betreft dezelfde informatie als opgenomen op de eerste pagina van document 3. Nu zoals onder ad 1 beschreven deze informatie in document 3 alsnog openbaar zal worden gemaakt, zal ik de geweigerde passages op de tweede pagina van document 2 eveneens openbaar maken. Voor de motivering hiervan volsta ik met een verwijzing naar hetgeen is opgenomen onder ad 1.

Besluit

Gelet op het voorgaande verklaar ik uw bezwaarschrift deels gegrond en deels ongegrond. In bijlage 2 treft u de herbeoordeelde documenten 2 en 3 aan.

Hoogachtend,
De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,

K. Werkhorst
Hoofd sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

BEROEPSCLAUSULE

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Amsterdam, Postbus 75850, 1070 AW Amsterdam. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking is toegezonden door de rechtbank zijn ontvangen. U kunt ook digitaal beroep instellen bij de rechtbank Noord-Holland via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Het beroepschrift moet op grond van artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht zijn ondertekend en bevat ten minste de naam en adres van de indiener, de dagtekening, de omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, zo mogelijk een afschrift van dit besluit, en de gronden waarop het beroepschrift rust. Van de indiener van het beroepschrift wordt griffierecht geheven door de griffier van de rechtbank. Nadere informatie over de hoogte van het griffierecht en de wijze van betalen wordt door de griffie van de rechtbank verstrekt.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
22 maart 2019

Ons kenmerk
2542383

Bijlage 1   Relevante wetsartikelen uit de Algemene wet bestuursrecht

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Artikel 1:2

1. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.
2. Ten aanzien van bestuursorganen worden de hun toevertrouwde belangen als hun belangen beschouwd.
3. Ten aanzien van rechtspersonen worden als hun belangen mede beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.

Datum
22 maart 2019

Ons kenmerk
2542383

Artikel 1:3

1. Onder besluit wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.
2. Onder beschikking wordt verstaan: een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan.
3. Onder aanvraag wordt verstaan: een verzoek van een belanghebbende, een besluit te nemen.
4. Onder beleidsregel wordt verstaan: een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan.

Artikel 3:41

1. De bekendmaking van besluiten die tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, geschiedt door toezending of uitreiking aan hen, onder wie begrepen de aanvrager.
2. Indien de bekendmaking van het besluit niet kan geschieden op de wijze als voorzien in het eerste lid, geschiedt zij op een andere geschikte wijze.

Artikel 6:5

1. Het bezwaar- of beroepschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:
  - a. de naam en het adres van de indiener;
  - b. de dagtekening;
  - c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar of beroep is gericht;
  - d. de gronden van het bezwaar of beroep.
2. Bij het beroepschrift wordt zo mogelijk een afschrift van het besluit waarop het geschil betrekking heeft, overgelegd.
3. Indien het bezwaar- of beroepschrift in een vreemde taal is gesteld en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar of beroep noodzakelijk is, dient de indiener zorg te dragen voor een vertaling.

Artikel 6:6

Het bezwaar of beroep kan niet-ontvankelijk worden verklaard, indien:

- a. niet is voldaan aan artikel 6:5 of aan enig ander bij de wet gesteld vereiste voor het in behandeling nemen van het bezwaar of beroep, of
- b. het bezwaar- of beroepschrift geheel of gedeeltelijk is geweigerd op grond van artikel 2:15, mits de indiener de gelegenheid heeft gehad het verzuim te herstellen binnen een hem daartoe gestelde termijn.

Artikel 6:7

De termijn voor het indienen van een bezwaar- of beroepschrift bedraagt zes weken.

Datum
22 maart 2019

Ons kenmerk
2542383

Artikel 6:8

1. De termijn vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt.
2. De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift tegen een besluit waartegen alleen door een of meer bepaalde belanghebbenden administratief beroep kon worden ingesteld, vangt aan met ingang van de dag na die waarop de beroepstermijn ongebruikt is verstreken.
3. De termijn voor het indienen van een beroepschrift tegen een besluit dat aan goedkeuring is onderworpen, vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit, inhoudende de goedkeuring van dat besluit, op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt.
4. De termijn voor het indienen van een beroepschrift tegen een besluit dat is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, onderdeel a, ter inzage is gelegd.

Artikel 6:9

1. Een bezwaar- of beroepschrift is tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn is ontvangen.
2. Bij verzending per post is een bezwaar- of beroepschrift tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn ter post is bezorgd, mits het niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen.

Artikel 6:11

Ten aanzien van een na afloop van de termijn ingediend bezwaar- of beroepschrift blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest.

Artikel 7:1

1. Degene aan wie het recht is toegekend beroep bij een bestuursrechter in te stellen, dient alvorens beroep in te stellen bezwaar te maken, tenzij:
  - a. het besluit in bezwaar of in administratief beroep is genomen,
  - b. het besluit aan goedkeuring is onderworpen,
  - c. het besluit een goedkeuring of een weigering daarvan inhoudt,
  - d. het besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4,
  - e. het besluit is genomen op basis van een uitspraak waarin de bestuursrechter met toepassing van artikel 8:72, vierde lid, onderdeel a, heeft bepaald dat afdeling 3.4 geheel of gedeeltelijk buiten toepassing blijft,
  - f. het beroep zich richt tegen het niet tijdig nemen van een besluit,
  - g. het besluit is genomen op grond van een voorschrift als genoemd in de bij deze wet behorende Regeling rechtstreeks beroep dan wel het besluit anderszins in die regeling is omschreven.
2. Tegen de beslissing op het bezwaar kan beroep worden ingesteld met toepassing van de voorschriften die gelden voor het instellen van beroep tegen het besluit waartegen bezwaar is gemaakt.

Artikel 7:3

Van het horen van een belanghebbende kan worden afgezien indien:

- a. het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is,
- b. het bezwaar kennelijk ongegrond is,
- c. de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord,

- d. de belanghebbende niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord, of
e. aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen en andere belanghebbenden daardoor niet in hun belangen kunnen worden geschaad.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Artikel 8:1

Een belanghebbende kan tegen een besluit beroep instellen bij de bestuursrechter.

Datum
22 maart 2019

Ons kenmerk
2542383

Artikel 8:2

1. Met een besluit wordt gelijkgesteld:

a. een andere handeling van een bestuursorgaan waarbij de volgende personen, hun nagelaten betrekkingen of hun rechtverkrijgenden belanghebbende zijn:

1°. een ambtenaar als bedoeld in artikel 1 van de Ambtenarenwet als zodanig,

2°. een militair ambtenaar als bedoeld in artikel 1 van de Militaire Ambtenarenwet 1931 als zodanig,

3°. een lid van het personeel van een zelfstandig bestuursorgaan waarop ingevolge artikel 15 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen de ambtelijke rechtspositieregels van overeenkomstige toepassing zijn als zodanig,

4°. een dienstplichtige als bedoeld in hoofdstuk 2 van de Kaderwet dienstplicht als zodanig,

b. een andere publiekrechtelijke handeling van een bij of krachtens de Wet op de bedrijfsorganisatie ingesteld bestuursorgaan.

2. Met een besluit wordt gelijkgesteld de schriftelijke beslissing, inhoudende de weigering van de goedkeuring van:

a. een besluit, inhoudende een algemeen verbindend voorschrift of een beleidsregel of de intrekking of de vaststelling van de inwerkingtreding van een algemeen verbindend voorschrift of een beleidsregel,

b. een besluit ter voorbereiding van een privaatrechtelijke rechtshandeling.

Van: [REDACTED] 10.2.e
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: agenda en achtergrond bij bijeenkomst bewaarplicht en NAT-technologie: 31 mei
Datum: donderdag 31 mei 2018 9:58:58
Bijlagen: [image001.jpg](#)

Geachte heer [REDACTED] 10.2.e

Dank voor uw bericht.

Het overleg vandaag is georganiseerd door het ministerie van Economische Zaken dat, mede namens het ministerie van Justitie en Veiligheid, de belangen en (on)mogelijkheden van de aanbieders in kaart brengt die bij de aanstaande invoering van een beperkte dataretentieverplichting spelen. Vandaag willen we daarover met aanbieders nader spreken, omdat nu pas de retentieverplichting concreet genoeg is geworden. Zie daarvoor de notitie die bij de onderstaande mail is toegevoegd. Spijtig dat Tele 2 vandaag niet kan deelnemen. Uiteraard ontvangen we alsnog graag uw inbreng. Mogelijk dat dit schriftelijk kan? Ik verzoek u deze bij de collega's van Economische Zaken in te dienen.

Voorts ben ik graag bereid om nadere vragen over de wet te beantwoorden.

Desgewenst kan dat ook een keer telefonisch.

Vriendelijke groet,

[REDACTED] 10.2.e

Coördinerend beleidadviseur

.....
Ministerie van Veiligheid en Justitie
DGRR-DRC-Afdeling Fraude en Ordening
 Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag
 Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag
 .....

[REDACTED] 10.2.e

(Vrijdag afwezig)

Van: [REDACTED] 10.2.e

Verzonden: donderdag 31 mei 2018 8:43

Aan: [REDACTED] 10.2.e

Onderwerp: FW: agenda en achtergrond bij bijeenkomst bewaarplicht en NAT-technologie: 31 mei

Geachte [REDACTED] 10.2.e

11.1

Met vriendelijke groet,

[REDACTED] 10.2.e

Corp. Security Officer

Tele2 Nederland

From: [REDACTED] 10.2.e

Sent: Tuesday, May 29, 2018 5:19 PM

10.2.e

Subject: agenda en achtergrond bij bijeenkomst bewaarplicht en NAT-technologie: 31 mei

Besten,

Overmorgen komen wij bijeen bij het Ministerie van Justitie & Veiligheid, Turfmarkt 147. We zitten van 10:15 tot 11:45 in ruimte N22.05, ook wel de Schiermonnikoog zaal genoemd.

Wij hanteren daarbij de volgende agenda:

- 10:15 – 10:25 inloop & koffie
- 10:25 – 10:30 opening & kennismakingsronde ([redacted] 10.2.e EZK)
- 10:30 – 10:45 toelichting [redacted] 10.2.e J&V)
- 10:45 – 11:40 NAT-technologie ([redacted] 10.2.e nationale politie)
- 11:40 – 11:45 follow-up & afsluiting ([redacted] 10.2.e EZK)

Het zwaartepunt van de bijeenkomst betreft nogmaals de relatie tussen de beoogde bewaarplicht van gebruikersgegevens en NAT-technologie. Bijgaand nogmaals de Kamerbrief inzake dataretentie, maar ook tevens stuk betreffende achtergrondinformatie van het wetsvoorstel (incl. concept-aanpassingen in de Telecommunicatiewet). Graag delen wij ook mee dat morgen 30 mei het AO dataretentie plaatsvindt (14:00 – 17:00).

Indien u niet van plan om deel te nemen kunt u dit laten weten aan collega [redacted] 10.2.e van J&V en ondergetekende.

Tot donderdag.

Groet,

[redacted] 10.2.e

Beleidsmedewerker Directie Telecommarkt

Directoraat-Generaal Energie, Telecom en Mededinging

.....
Ministerie van Economische Zaken

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
T: [redacted] 10.2.e
E: [redacted]

.....
Van: [redacted] 10.2.e

Verzonden: woensdag 16 mei 2018 14:25

[redacted] 10.2.e

Onderwerp: bijeenkomst bewaarplicht en NAT-technologie: 31 mei

Besten,

Naar aanleiding van het bericht aan de OPT-leden van 20 april jl. (zie hieronder) omtrent de bewaarplicht benaderen wij u.

Zoals u mogelijk heeft kunnen vernemen wordt het wetsvoorstel voor de bewaarplicht op korte termijn gewijzigd. Het voorstel zal afgeslankt worden en cf. huidige planning nog voor de zomer aan de Raad van State gepresenteerd worden. In de Kamerbrief wordt vermeld dat de bewaarplicht alleen betrekking heeft op gebruikersgegevens (= gegevens ter identificatie van een gebruiker van een telecommunicatiedienst op een bepaald moment) i.p.v. verkeers- en locatiegegevens. De beoogde bewaartermijn is 12 maanden: dit betekent dat de identiteitsgegevens van alle gebruikers gedurende een jaar moeten worden bewaard vanaf het moment dat de communicatie plaatsheeft.

Zoals u in de Kamerbrief kunt vernemen, zijn er echter uitdagingen voor opsporingsdiensten bij de effectieve identificatie van gebruikers van mobiel internet. Dit komt door de toepassing van de NAT-technologie (*Network Address Translation*) door aanbieders, waaronder MNO's. Aanbieders leveren nu bij een verzoek om identificatie van de gebruikers van een (openbaar) mobiel-IP adres de gegevens van tientallen of honderden gebruikers. De opsporing vindt hierdoor hinder. Er zijn op technologisch vlak al mogelijkheden om gebruikers efficiënter te identificeren (IPv6). De Minister van J&V deelt in de Kamerbrief dan ook mee om de consequenties van de aanbieders van NAT-technologie mee te nemen in het aan te passen wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel zal zich dan ook richten op een meer efficiënte identificatie ten behoeve van de opsporing. Dit betekent dat de identificatie van gebruikers van mobiel internet efficiënter en effectiever moet worden ingericht. Tegelijkertijd wordt hierbij het belang van MNO's voor het behoud van NAT-technologie meegenomen. De insteek van J&V is dan ook om het aantal gebruikers van een openbaar IP-adres te doen limiteren. De ministeries van EZK en J&V wisselen graag (op korte termijn) met de MNO's en de vertegenwoordiging van de MVNO's van gedachten over het limiteren van het aantal gebruikers. Daarbij kunnen er ook alternatieve methodes besproken worden. Uiteraard, kunnen ook andere aspecten van het wetsvoorstel behandeld worden.

Gelet op het spoedige traject zouden wij op korte termijn met u, dan wel een andere vertegenwoordiger van uw organisatie, willen komen. Namelijk op donderdag 31 mei van 10:15 uur – 11:45 uur. De locatie betreft het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Een korte

agenda en praktische informatie volgt. Tevens zal J&V voorafgaand een compilatie meegeven van het wetsvoorstel.
Met vriendelijke groet,

10.2.e

Beleidsmedewerker Directie Telecommarkt
Directoraat-Generaal Energie, Telecom en Mededinging

Ministerie van Economische Zaken

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T:

10.2.e

E:

buiten reikwijdte verzoek

BESPREEKNOTITIE

Aanpassingen Telecommunicatiewet: Bewaren gebruikersgegevens

Waarom

Voor het opsporen van veel misdrijven is het kunnen achterhalen van de identiteit van een gebruiker van een telefoonnummer of IP-adres essentieel voor de bewijsvoering. Bijvoorbeeld in onderzoeken naar feiten die via internet worden gepleegd - zoals verspreiding van kinderpornografie - waar een IP-adres het enige spoor voor de opsporing vormt. Ook komen in veel opsporingsonderzoeken telefoonnummers naar voren waarbij het van belang is om vast te kunnen stellen tot wie dat nummer behoorde. Vaak komt een telefoonnummer of IP-adres pas vele weken of maanden na de communicatie ter kennis van politie, die dan bij de aanbieder vordert om aan te geven wie toen de gebruiker daarvan was. Als de aanbieders deze gegevens niet bewaard hebben kan een zaak vaak niet opgelost worden. Om de beschikbaarheid van deze gebruikersgegevens voor de opsporing tot een vastgestelde periode na het gebruik te garanderen is een beperkte wettelijke verplichting tot het bewaren van de gebruikersgegevens (identificerende gegevens) nodig.

Regeerakkoord

In het regeerakkoord is daarom, in verband met het wegvallen van de huidige bewaarplicht voor telecommunicatiegegevens - naar aanleiding van het vonnis van het Europese Hof van Justitie in de gevoegde zaken Tele2 Sverige AB en Watson (zaken C-203/15 en C-698/15) - opgenomen dat: *"het wetsvoorstel Aanpassing bewaarplicht telecommunicatiegegevens wordt heroverwogen. Hierbij verkent het kabinet in hoeverre het Europese recht ruimte biedt voor een afgewogen bewaarplicht voor bepaalde telecommunicatiegegevens, in het bijzonder voor gegevens die strekken tot identificatie van de gebruiker van een communicatiedienst. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar waarborgen voor de persoonlijke levenssfeer van burgers, beperkte toegang, aangescherpt toezicht, noodzakelijkheid van bewaartermijnen, adequate bescherming en beveiliging van de gegevens en een rapportage- en evaluatieplicht."*

Bij brief van 26 maart 2018 heeft het Kabinet – de minister van Justitie en Veiligheid en staatssecretaris van Economische Zaken - aan de Kamer aangegeven dat wordt voorgesteld te komen tot een beperkte bewaarplicht van specifiek de gebruikersgegevens, teneinde te kunnen voldoen aan een strafvorderlijke vordering bedoeld om te komen tot het identificeren van een individuele gebruiker van een telecommunicatiedienst of een (openbaar) telecommunicatienetwerk op een bepaald moment. Deze gegevens hebben geen betrekking op communicatie tussen personen (verkeersgegevens) en/of kunnen niet leiden tot het traceren van de locatie van de gebruiker van een openbaar telecommunicatie netwerk (locatiegegevens).

Wat betekent dit concreet voor aanbieders

Aanbieders van openbare telecommunicatiediensten en/of -netwerken worden bij wet verplicht om de gegevens die nodig zijn om de individuele gebruiker of abonnee van een telefoonnummer of IP-adres tot 12 maanden (onder voorbehoud) na het moment van de communicatie te bewaren.

Vanwege de veelgebruikte CGN technologie wordt, om te komen tot een individuele abonnee/gebruiker, de aanbieders voorlopig (totdat zij economisch overgaan op IPv6) de gelegenheid gegeven 10.2.c per IP-adres aan de vorderende opsporingsinstantie op te leveren. Dit naar het model van Herstel 10.2.c Deze tijdelijke voorziening wordt uitgewerkt bij algemene maatregel van bestuur.

Aanbieders zorgen er voor dat de gegevens conform de daartoe strekkende wetgeving voor bewaring van persoonsgegevens worden bewaard.

In de bijlage is een concept wettekst opgenomen voor de aanpassing van de Telecommunicatiewet conform bovenstaande. Voorts is ook de vermelde brief aan de Kamer toegevoegd.